

Za gospodarje

Maribor, dne 9. decembra 1936.

Jugoslovanski vinski trg.

Dasiravno ni lahko, prav oceniti glede količine letošnji vinski pridelek, so se vendar izkazali tozadevni podatki, ki so bili podani že ob priliki trgatve, sedaj kot resnični.

Severni deli Slovenije so pridelali letos povprečno eno tretjino od lani, ko je bila prilično dobra vinska letina. Po vinorodnih krajih krog Ljutomera je izpadla letošnja trgatve še slabše kakor po okolici Maribora in po Haložah.

Povrjetje vinskega mošta se je izvršilo zaradi mrzlejšega vremena čisto normalno. Vina, ki so bila bolj pozna brana, vrejo še sedaj in zaradi tega se še ne da o njih izreči končna ocena. Vsekako pa obeta letnik 1936, da bo dozorel v zdravo ter čisto vino, ki bo vsebovalo samo nekoliko več kisline nego lansko. Kar pa zadeva okus, ne bo letošnji pridelek prav nič zaostajal za lanskim. O bolj finih vinih še ni padla sodba, ker ta še vsebujejo precej nepovretega sladkorja. Kupno zanimanje je bilo med trgatvijo po severni Sloveniji srednje. Gostilničarji so pokupili skoro vse, kar so jim ponudili vinogradniki. Pred nekaj tedni je stopila v ospredje krepkejša ponudba, posebno velja to za male producente in to zaradi tega, ker so natrgane količine tako neznatne, da se jih niti ne izplača hraniti za pozneje in slednjič tudi zaradi tega, ker toliko manjših posestnikov nujno rabi denar za ureditev kmečkih dolgov po novi uredbi.

Letos je bilo odposlanih iz Banata v Slovenijo zelo malo ponudb in zaradi tega se niso vinske cene za štajersko vino od lanskih skoro prav nič spremenile. Le tu in tam so bile na Slovenskem dosežene letos dobre vinske cene.

Vina s $9\frac{1}{2}$ Malligand (stopnja alkohola) plačujejo od kleti po 2.50—3.-- Din za 1 l, $10\frac{1}{2}$ stopinj alkohola stanejo 3 do 3.50 Din. Lastniki vin srednje kvalitete zahtevajo povprečno 4 Din za liter. V ljutomerskem vinskem okolišu plačujejo slabše kvalitete po 4—4.50 Din.

Po poročilih vinskih trgovcev se še ni nikdo lotil nakupa boljših ljutomerskih vinskih partij, ker še ta vina vrejo in jih je nemogoče oceniti glede kvalitete. Te boljše vrste, ker jih je primeroma malo, bodo dosegle sigurno ceno 5—6 Din. Manjše zaloge letošnjega pridelka so bile ponudene v nakup po 4.50—5, za posebno fine sorte pa so že zahtevali 6.50—7 Din.

V Banatu ponujajo bela vina od 10 do $10\frac{1}{2}$ stopnje alkohola po 1.20 Din (franko cisterna nakladna postaja), boljše kvalitete 1.30 Din, za $11\frac{1}{2}$ prvovrstna bela vina zahtevajo v Banatu 1.65 Din.

Dalmacija je zajela bolj živahna vinska kupčija, cene so višje nego lani in to zaradi tega, ker je izpadla letošnja trgatve za 30% slabše nego v letu 1935. Posebno veliko povpraševanje je po šolta črnih vinih. Letošnja dalmatinska vina so zelo močna na alkoholu. Bela dalmatinska vina plačujejo po kvaliteti 225—300 Din hekto, rdeča 175—225 in navadnega Opolo po 200—250, fine Opolo sorte pa po 300 do 350 Din.

Gospodarsko delo vlade.

(Dopis iz okolice Vojnika.)

Posijalo nam je zlato solnce svobode, ko smo se rešili nasilnega režima JNS, kateri je na vseh področjih povzročil toliko krivice. Sedanja vlada je v vseh stvareh šla krepko na delo, da popravi vse ono, kar so razdejali diktatorski režimi zadnjih let. V kratkem času se je v splošnem zboljšal položaj vseh slojev v državi, da se obeta boljše življenje, kakor je bilo do sedaj, ko so vladali ljudje, kateri niso imeli smisla za gospodarstvo. Pravi dokaz, kako hoče dr. Stojadinović-Korošček vlada ljudstvu pomagati, so javna dela, ki so se v veliki meri izvajala ter se izvajajo v naši državi. Poudariti je tudi treba zasluge našega bana dr. Natlačena, ki ve, kaka revščina je po mnogih krajih vsled raznih vremenskih nezgod. Dosedanje vlade niso posvetile posebne pozornosti, da bi se gradile vsaj najpo-

trebnejše ceste, da bi se dalo delo najrevnejšim. Upanje imamo, da bo vlada tudi drugo leto še v večjem obsegu nadaljevala z javnimi deli. — Kakor drugod, smo tudi pri nas potrebni, da bi se pričela graditi cesta v smeri iz Ivence proti Jaukovi, oziroma skozi Črešnovce na Klodnart. Ta cesta, ki vodi sedaj skozi omenjene kraje, je v tako slabem stanju, da so pomilovanja vredni ljudje in živina, ki se morajo mučiti po ogromnih mlakužah, kadar vozijo razno blago, zlasti les. Koliko truda in izgube časa je pri vožnji na takih slabih cestah. V interesu vseh je, da se tu prične v najkrajšem času z gradnjo te jako potrebne ceste. Pomislimo, da je tu pri nas in v okolici mnogo revnih, ki bi bili zaslužka zelo potrebni, posebno oni, ki imajo veliko družino, drugega imetja malo ali nič. To leto je tudi pri nas bila slaba letina, da se je mnogo manj pridelalo in še toča je precej uničila pridelka. Iz tega je razvidno, da je naše ljudstvo vse za to, da dobi dobro cesto in delo na nji.

Nekaj o naši trgovini z inozemstvom

Naša trgovinska bilanca z Italijo meseca oktobra.

S 1. oktobrom je, kakor znano, stopila v veljavo nova trgovinska pogodba med našo državo in Italijo, ki omogoča obnove trgovinskih odnosov po prekinjenju za časa sankcij. Naša izvozna statistika za oktober zaznamuje, da smo v tem mesecu izvozili v Italijo za 34.0 milijona Din blaga, kar predstavlja 54% lanskega izvoza v istem mesecu. Kako se je zadnje mesece gibal naš izvoz v Italijo v primeri z lanskim letom, nam kaže naslednja primerjava (v milijonih Din):

	1935	1936
julij	3.4	59.8
avgust	9.5	56.8
september	17.0	71.1
oktober	34.0	63.3

Vrednost našega izvoza v oktobru je bila znatna glede na okolnost, da se naš izvoz, zlasti izvoz lesa, še ni razvil. Očitno gre tu v prvi vrsti za izvoz pšenice. Bolj počasi napreduje obnova uvoza blaga iz Italije. Uvoz iz Italije se je dvignil od 2.1 milijona Din v septembru na 13.9 milijona Din v oktobru (lani 32.7, predl. 53.5), ven-

dar je bil še majhen v primeri z izvozom. Naša trgovinska bilanca z Italijo je bila v oktobru aktivna za 20 milijonov Din.

Porast našega uvoza na Angleško v oktobru.

Po statistiki Jugoslovanskega kurirja je znašal meseca oktobra naš izvoz v Anglijo 74.1 milij. dinarjev in je tako postala ta mesec prvokrat po svetovni vojni Anglija naš najboljši odjemalec, ki je prehitel celo Nemčijo. Ta mesec je znašal naš uvoz iz Anglije samo 15.3 milij. Din, tako da je bila oktobra letos naša trgovina z Anglijo aktivna za 58.8 milijonov, lani oktobra pa pasivna za 8.9 milij. Din. V prvih desetih mesecih letos se je zmanjšala naša pasivnost v trgovini z Anglijo na 4.1 milij. Din (Uvoz 303.4, izvoz 299.3 milij. Din).

Naš izvoz gradbenega lesa

je znašal v prvih 10 mesecih letos 364.4 milij. in se je razdelil sledeče (v milij. Din): Anglija 72.9, Nemčija 71.2, Madžarska 33.0, Italija 23.1, Grčija 22.1, Španija 19.4, Argentina 16, Avstrija 16, Alžir 13.7, Francija 13.2, Egipt 12.4, Tunis 8.2, Holandija 7.3, Maroko 6.7, Belgija 5.3, Albanija 4.4, Češkoslovaška 4.2, brit. Indija 3.6, Svica 3.6, Urugvaj 2.3, Malta 2.2 itd. Samo v oktobru je znašal izvoz gradbenega lesa v Anglijo 1 milij. ali več kot tretjino vsega našega izvoza gradbenega lesa.

Naša trgovina v oktobru v milijonih Din:

Uvoz: Nemčija 107.5, Češkoslovaška 41.06, Avstrija 35.9, severnoameriške Zedinjene države 19.7, Madžarska 16.17, Anglija 15.4, Italija 13.9, Francija 11.6, Grčija 10.9, Romunija 9.9, Svica 7.6 itd.

Izvoz: Anglija 74.1, Nemčija 73.86, Avstrija 58.6, Češkoslovaška 56.67, Grčija 44.2, severnoameriške Zedinjene države 41.94, Italija 34.0, Madžarska 9.4.

Uspehi boljševiskega gospodarstva.

Slovesno so obhajali sovjeti svojo 19. obletnico v Moskvi dne 7. novembra. Po »rdečem trgu« je korakalo nad 50 tisoč vojaštva, za tem je sledila konjica, artilerija, kolesarji in tanki. Tankov je bilo 264 s hitrostjo 60 km na uro; 48 tankov je bilo dvoživk t. j. za trdo zemljo in vodo. V zraku so brneli številni aeroplani. Tako kažejo sovjeti svojo vojaško moč. Toda kaj so sovjeti dali Rusiji? Ruski list »Meč« v Varšavi z dne 15. septembra raz-

motriva to v članku »Esli bi ne komunisti«..., iz katerega priobčujemo nekaj misli. Člankar vprašuje:

Kaj je dal Rusiji komunizem? Dal je (v srednjem) 150 rubljev plače sovjetskemu uslužbencu in delavcu na mesec. Dal je manj kot dve kili mila za človeka na leto. Dal je ljudstvu strašno umrljivost — brez zdravil, brez bolnic in brez zdravniške pomoči. Dal je l. 1934 v Moskvi 154.000 registriranih splavov na 57.000 rojstev. Dal je po vaseh za isto leto 324.000 splavov na 242.000 rojstev. Dal je za poslednjih devet let 40 kratno povečanje užitninskega davka na vodko. Dal je smrtno kazen za otroke od 12. leta naprej. Dal je prepoved na svobodno vožnjo po železnici v lastni državi. Priklenil je kmete v kolhoze in delavce v tovarne. Prisilil je čitati le rdeče liste in misliti le po ukazu komunistov. Sicer pa — je misliti popolnoma prepovedal. Za vse misli zdaj rdeči padisah, »oče narodov«, »preljubi« in Rusiji zelo dragi — Stalin. Misli o tem, kako bi komu kosti polomil in zobe preštel. Misli na španijo. Polna usta ima skrbi. Le na ruski narod ne misli.

Do kolektivizacije je imela Rusija leta 1928 še 70 milijonov goveje živine, 133 milijonov ovac in 26 milijonov svinj. Toda po kolektivizaciji je gospodarstvo naglo propadalo. L. 1932 je imela Rusija le še 29 milijonov goved, 47 milijonov ovac in 10 milijonov svinj. Konj je bilo v Rusiji leta 1914 35 milijonov, 1933 16 milijonov 1935 pa 15,9 milijonov.

V l. 1910 je Rusija izvozila 847 milijonov pudov (16 kil) zrna. In kg črnega kruha je takrat stal 5—8 kopejek. Zdaj pa se gnoji zrno v velikih kopah, na polju, na skednjih, razsipajo ga po potih k železnicam, a kg črnega kruha stane 80 do 150 kopejek, kg belega pa 120 do 280 kopejek.

L. 1934 je bilo zaradi ubitega Kirovca — rdečega generalgubernatorja v Leningradu — ustreljenih 167 oseb. L. 1881 — pol veka nazaj — je bilo pa zaradi umora carja Aleksandra II. obešenih pet oseb. Tako poroča ruski list »Meč«. K temu bi se dalo še marsikaj pristaviti. Kako moralo, kak zakon, kako vzgojo mladine je dal komunizem ruskemu narodu? List sklepa z besedami: No če b ino bilo komunistov... mogočnejša, bogatejša in

svobodna bi bila Rusija. Na to je koristno pomisliti ob 19 letnici rdeče revolucije.

A. K.

Ljudski pravnik.

Naknadno zvišanje davščin. — M. P., Sv. H. — Davčna uprava Vam je vsako leto poslala za zadnje četrtletje končni obračun, koliko imate plačati v tekoče leto različnih davščin, in ste Vi vse v redu plačali. Koncem leta 1935 pa ste dobili z obračunom za leto 1935 hkratu naknaden predpis okoli 1000 Din davščin še za leto 1934, čeprav ste v letu 1934 plačali vse, kar so Vam takrat predpisali. Vložili ste priziv, rešitev pa je bila ta, da so Vam poslali drug obračun, na katerem so naknadno nekatere davščine kratkoma zvišali tako, da so opravičili naknadno terjatev okoli 1000 Din. Vprašate, kaj Vam je storiti, da dosežete izbris zastanka, odnosno, zakaj Vam niso že leta 1934 poslali pravičnega obračuna, odnosno odmere. — Ako je davčni predpis za leto 1934 naknadno zvišala davčna uprava, odnosno davčni odbor, je proti zadevni odločbi v 30 dneh od dneva prejema odločbe dopustna pritožba na finančno direkcijo, odnosno na reklamacijski odbor. Če pa je davke na Vašo pritožbo naknadno zvišala finančna direkcija, odnosno reklamacijski odbor, imate proti zadevni odločbi pravico do tožbe na upravno sodišče, katero tožbo je vložiti v 30 dneh po vročitvi odločbe. Na drugo vprašanje ne moremo odgovoriti.

Zastaranje pravice države do odmere davkov. — Š. Minarič v H. — Leta 1925 ste kupili travnik in je bila lastninska pravica za Vas vknjižena že leta 1926. Davka niste doslej nikakega plačali, ker Vas ni nihče tirjal. Sedaj ste pa naenkrat dobili poziv, naj plačate 4648 Din na državnih davkih in dokladah za vseh 10 let nazaj. Vprašate, ali morate res plačati davek za 10 let nazaj, ali pa je morda del davkov že zastaran? — Pravica države do odmere davkov zastara čez pet let od 1. januarja onega leta, v katerem je davčna obveznost nastala. Ker je v Vašem primeru nastala davčna zavezanost dne 1. januarja 1926, je torej zemljarina do vključno davčnega leta 1931 zastarana. Plačati pa boste morali zemljarino za leto 1932 in naslednje. Ako pa je bila Vam

priobčena odmera zemljarine za vsa ali nekatera davčna leta n. pr. s plačilnim nalogom (kar se pa pri zemljariji navadno ne zgodi), teče petletni zastaralni rok od dneva priobčitve odmere.

Plačevanje davščin v obrokih. — Isti in tudi D. Kelenc v M. — Vprašate, ali bi se Vam lahko dovolilo odplačevanje gornjega davka v obrokih. — Davčni zavezanec ima pravico do obročnega odplačevanja davkov le glede leta 1932 in sicer v šestletnih obrokih. Glede ostalih let pa dovoli finančna direkcija obročno odplačevanje po prostem prevdarku. Ako Vam finančna direkcija obročnega odplačevanja ne dovoli, se lahko pritožite na ministrstvo financ.

Odpis davščin. D. K. Predpisani osnovni davek na zemljariji se odpiše celoma ali deloma po tem, če in kolikor prizadenejo letini škodo za več nego eno četrtino in sicer: a) ogenj, voda, toča, poljske miši, rastlinska uš in kobilice, ne glede na površino; b) drugi izredni, a neodvratni dogodki brez lastne krivde, če so zadeli dogodki ne samo posamezne parcele, ampak cele krajine.

Osnovni davek na dohodke iz zgradb se odpiše celoma ali deloma: 1. če se predmet, zavezan davku, odn. njegov del ne uporablja; 2. če postaneta zgradba ali njen del zaradi elementarne nezgode neporabna; 3. če se prijavljenih prejemkov ne more sodno izterjati.

Pridobnina. Če se poslovanje pri podjetju, obratu ali poklicu ustavi zaradi smrti ali bolezni davčnega zavezanca, zaradi požara, poplave ali drugih izrednih dogodkov, nezavisnih od volje davčnega zavezanca, najmanj za 6 mesecev, se odpiše predpisani davek za čas, dokler traja ustavitev ob pogoju, da se je ustavitev prijavila ob času ustavitve, če se je vložila prošnja za odpis v 14 dneh od ponovnega začetka poslovanja in če se ni nadaljevalo poslovanje med davčnim letom v 14 dneh pred potekom davčnega leta. Zmanjšava dohodkov zaradi take ustavitve se ob odmeri za prihodnjo davčno dobo ne sme jemati v poštev.

Rubež živine zaradi neplačanih davkov. D. K. v M. Bojite se, da Vam bo davčna uprava zaradi neplačanih davkov zarubila živino. Žal se sme v izterjavo zaostalih davščin zarubiti davčnemu zavezancu vsa

živina razen ene krave, potrebne za vzdrževanje davčnega dolžnika in oseb, ki žive skupno z njim, ali po njegovem izboru dveh koz ali treh ovc in razen enomesečno krmo, potrebno za njih vzdrževanje.

Gospodarska obvestila.

Ivanjkovci. Tukajšnji vsakoletni vinski sejem se bo tokrat vršil v torek 19. jan. 1937. Te sejme priredi tukajšnja vinarska zadruga Jeruzalemčan in ta bo že 12. v svoji vrsti. Ivanjkovci so v sredini Ljutomersko-Ormoškega vinskega okoliša in na sejmu se smejo ponuditi le vina iz tega okoliša. Letošnje vino se prav lepo razvija in bo izvrstno. Pridelek je res bil majhen, vendar je še toliko zalog, da si bo lahko vsak interesent primerni izbral.

Tržna poročila.

Živinski in svinjski sejem v Ptuj. Na konjski in goveji sejm v sredo 2. decembra so prignali: 78 volov, 188 krav, 6 bikov, 23 juncev, 53 telic in 40 konj. Skupaj 396 glav živine. Od teh so prodali 129 komadov in je bila kupčija srednja. V Nemčijo je bilo prodano: 6 konj in 2 vola. Cene goveji živini se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: voli 2.75—4 Din, krave 1.75—3.75 Din, biki 3—3.50 Din junci pa 2.75—3.25 Din, telice 3—3.75 Din za 1 kg žive teže; konje so prodajali po kakovosti od 550 do 3600 Din, žrebeta pa od 900 do 1400 Din komad. — Sejem za prašiče v Ptuj, ki je bil v četrtek dne 3. t. m., je bil zaradi nevarne poledice slabo založen in tudi kupčija je bila slaba. Pripeljali so 199 rilcev, prodali pa 72 komadov. Cene svinjam se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: prašutari 5.25—5.50 Din, mastne svinje 6.25—6.50 Din, plemenske svinje 5—5.50 Din za 1 kg žive teže; prasce stare 6—12 tednov, so prodajali po kakovosti od 50—105 Din komad.

Mesne cene v Mariboru so sledeče: Vološko meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 8 do 10 Din, meso bikov, krav in telic 5 do 8 Din, telečje meso I. vrste 12 do 14 Din, II. vrste 10 do 12 Din, svinjsko meso sveže 10 do 14 Din.